

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	11
Први део	
УВОД У ПРАВНУ НАУКУ (Појмовни апарат).....	1
О држави	5
О суверености.....	6
О праву.....	6
Приватно право.....	7
Јавно право.....	8
Правна норма	9
Правна установа	9
Правне чињенице	10
Правни однос	10
Правни субјекти	11
О правној способности	13
О пословној способности.....	14
Правни акт	16
Правна снага.....	17
Кодификација.....	17
Унификација.....	18

Други део**ОСНОВЕ САОБРАЋАЈНОГ ПРАВА 19**

Појам и друштвени значај саобраћаја.....	21
Особине савременог саобраћаја	22
Појам, предмет и метод проучавања саобраћајног права.....	22
Извори саобраћајног права	23
Међународни извори.....	23
Унутрашњи извори.....	24
Аутономни извори.....	24
Превозне исправе у саобраћају.....	25
О возарини	26
Правни положај примаоца у транспорту робе	27
Одговорност превозиоца.....	28
Основ одговорности превозиоца	28
Врсте одговорности.....	29
Период трајања одговорности.....	30
Одговорност за помоћника	31
Правна природа одговорности	31
Ограничење и проширење одговорности превозиоца	33
О накнади штете	34
Начин процењивања висине штете.....	35
Царинске олакшице у међународном транспорту робе	36
Врсте саобраћаја	38
Улога шпедиције у саобраћају.....	39
Значај транспортног осигурања у саобраћају	39

Трећи део**ПОМОРСКИ САОБРАЋАЈ 41**

Појам и одлике поморског права	43
Извори поморског права	46
Закони и други позитивни прописи.....	46
Обичаји и лучке узансе	49
Конвенције и други међународни акти	50
Судска пракса и правна теорија.....	53

Појам и индивидуализација брода	54
О имену брода.....	56
Упис брода	57
Државна припадност брода	59
Способност брода.....	62
Баждарење брода	63
Бродске исправе и књиге	65
Луке и пристаништа	67
Стварна права на броду	72
Појам и значај стварних права на броду	72
Стварно-правне карактеристике брода	72
Својина брода	74
Сусвојина на броду	75
Заједничка својина на броду	76
О хипотеци на броду	77
Настанак и престанак хипотеке на броду	78
Домашај хипотеке на броду	79
Привилегије на броду	79
Уговори о искоришћавању бродова.....	82
Подела уговора о искоришћавању бродова	84
Правни извори за уговоре о искоришћавању бродова.....	86
Уговори о превозу ствари бродом.....	86
Бродски и возарски уговор	88
О бродарском уговору.....	88
Бродарски уговор на време	89
Бродарски уговор на путовање.....	89
Подбродарски уговор	90
О поморско-возарском уговору.....	91
Испуњење уговора о превозу ствари бродом	92
Обавезе бродара пре укрцаја	92
Довођење и постављање уговореног брода	92
Оспособљавање брода	92
Пажња уредног бродара	93
Постављање брода на место укрцаја	93
Постављање брода на време	94
Издавање писма спремности	94
Обавезе наручиоца (крцатеља) пре укрцаја	95
Обезбеђење места укрцаја	95
Предаја робе на превоз	95

Давање тачних података	96
Поштовање прописа у вези са робом	97
Укрцавање ствари	98
Клаузуле о укрцавању ствари на брод.....	98
Време укрцавања ствари.....	100
а) Стојнице (lay days, jours de planche)	100
Рачунање стојница	100
Прекид стојница	101
Реверзибилне стојнице	102
б) Прекостојнице (demurrage, surestaries)	102
Рачунање прекостојница	102
Накнада за прекостојнице	103
Престанак прекостојница	104
Изванредне прекостојнице	105
Задржавање брода	105
Временска таблица	106
Накнада за уштеђено време (диспеч)	106
Превозне исправе	106
Теретница у поморској и унутрашњој пловидби.....	107
Појам и правна природа теретнице	107
Улога теретнице	108
Издавање теретнице	109
Умножавање теретнице	109
Елементи теретнице	110
Врсте теретница.....	111
Превоз ствари (робе)	113
Чување робе	113
Извршавање налога	114
Подношење редовних и изванредних трошкова	115
Искрцавање и предаја ствари (робе) примаоцу	116
Искрцавање терета	116
Предаја терета.....	117
Закашњење примаоца.....	118
Заложно право на роби	118
Возарина	119
Појам и врсте	119
Повећање и смањење возарине	121
Опште ограничење одговорности у пловидбеном праву.....	122

Опште ограничење одговорности у поморској пловидби према нашем праву.....	125
Опште ограничење одговорности у унутрашњој пловидби према нашем праву.....	127
Фонд ограничене одговорности.....	128
Одговорност поморског бродара за терет.....	131
Два основа одговорности поморског бродара за штету на терету.....	131
Претпоставке за наступање одговорности бродара по основу уговора о превозу.....	132
Посебни случајеви неодговорности бродара за штету на терету	133
Одговорност поморског бродара за закашњење.....	135
Обавезност правила о одговорности бродара.....	135
Поступак за утврђивање штете.....	136
Одмеравање висине накнаде штете.....	136
Ограничење одговорности поморског бродара за терет.....	137
Уговор о превозу путника и пртљага морем и унутрашњим пловним путевима.....	138
Обавезе бродара.....	138
Обавезе путника.....	140
Одговорност бродара за штете због смрти или телесне повреде путника.....	140
Превоз пртљага бродом.....	141
Уговор о тегљењу.....	143
Обавезе странака из уговора о тегљењу.....	144
Почетак и завршетак тегљења.....	145
Обавезе бродара тегљача.....	145
Обавезе бродара тегљеног брода.....	147
Правна природа уговора о тегљењу.....	148
Одговорност код уговора о тегљењу.....	149
Уговор о поморској агенцији.....	149
Појам и врсте поморског агента.....	150
Правни извори.....	151
Пловидбене незгоде.....	152
Појам и врсте хаварија.....	152
Извори права.....	153
Заједничке хаварије.....	154

Историјат	155
Услови за настанак заједничке хаварије.....	157
Типични случајеви заједничких хаварија у пракси	160
Ликвидација заједничких хаварија	163
Судар бродова	166
Појам и извори права	166
Скривљени и неискривљени судари бродова.....	167
Накнада штете због судара бродова	168
Спасавање на мору и унутрашњим водама	170
Појам и извори права	170
Обавеза спасавања.....	170
Имовинско-правни односи у вези са спасавањем	172
Вађење потонулих ствари	173
Одговорност за загађивање мора уљем	175
О уговору о превозу унутрашњим пловним путевима	177
Правно регулисања саобраћаја на Дунаву	179
Врсте речног превоза	183
Одговорност бродара	183

Четврти део

ПРАВО У ЖЕЛЕЗНИЧКОМ САОБРАЋАЈУ 187

Улога и значај железничког саобраћаја.....	189
Међународно-правно регулисање железничког саобраћаја.....	190
Организација железничког саобраћаја	192
Правни режим железничких превозних путева	194
Правни режим железничких возила.....	197
Правни положај железничког транспортера	200
Врсте превоза на железници	201
Пријављивање међународног железничког превоза робе	202
Међународни железнички товарни лист	204
Уговори о превозу ствари железницом	210
Закључење уговора о превозу ствари железницом	212
Обавезе железничког превозиоца	213

Одговорност железничког превозиоца.....	221
Права железничког превозиоца	224
а) Право на превознину	225
б) Право на накнаду трошкова	226
в) Право ретенције и право залогe као обезбеђења уговорних захтева	226
Престанак уговора.....	227
Уговор о железничком превозу путника	228
Уговор о железничком превозу пртљага.....	232

Пети део

ПРАВО У ДРУМСКОМ САОБРАЋАЈУ 235

Улога и значај друмског саобраћаја.....	237
Правни положај друмског транспортера.....	242
Правни режим возила у друмском саобраћају.....	244
Правни режим путева у друмском саобраћају.....	246
Закључивање уговора о међународном друмском превозу ствари.....	249
Међународни друмски товарни лист	251
Међународни друмски превоз робе на основу карнета ТИР	254
Уговор о друмском превозу ствари	255
Појам и врсте уговора о друмском превозу ствари.....	255
Уговор о друмском превозу ствари у нашем праву	257
Закључење уговора о друмском превозу ствари	258
Обавезе друмског превозиоца.....	260
Одговорност друмског превозиоца	270
Права друмског превозиоца	271
Престанак уговора о друмском превозу ствари	274
Уговор о друмском превозу путника.....	275
Уговор о друмском превозу пртљага.....	279

Шести део**ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО 283**

Улога и значај ваздушног саобраћаја	285
Појам и карактеристике ваздухопловног права.....	287
Извори ваздухопловног права	289
Закони	289
Међународне конвенције.....	290
О делатности међународних организација	292
Појам међународног ваздушног транспорта.....	293
Територијална мерила за утврђивање појма међународног транспорта.....	293
Временски критеријуми за утврђивање појма међународног транспорта	293
Врсте међународног транспорта	294
Редовни међународни транспорт уз накнаду.....	294
Бесплатни међународни транспорт	295
Сукцесивни међународни транспорт.....	296
Комбиновани међународни транспорт.....	297
Међународни чартер транспорт	297
Правни режим ваздушне пловидбе	298
Правни режим аеродрома	301
Правни положај ваздушног транспортера.....	303
Правни режим ваздухоплова	304
Уговори о ваздушном превозу	306
Врсте уговора о ваздушном превозу	307
Уговор о ваздушном превозу ствари	307
Обавезе ваздушног превозиоца.....	309
Обавезе наручиоца превоза односно пошиљаоца	310
Ваздухопловни товарни лист.....	312
Уговор о ваздушном превозу путника.....	312
Ваздушни превоз пртљага.....	314
Прихват и отпрема путника, пртљага и ствари код ваздушних превоза	315
Одговорност ваздушног транспортера.....	315

Субјективна одговорност ваздушног транспортера	316
Одговорност ваздушног транспортера за закашњење у превозу	316
Ослобађање ваздушног транспортера од одговорности	316
Објективна одговорност ваздушног транспортера.....	317

Седми део

О КОМБИНОВАНОМ ПРЕВОЗУ 319

Уговори о директном и комбинованом превозу робе	321
FBL - FIATA коносман за комбиновани транспорт	322

Осми део

ШПЕДИЦИЈА..... 329

Значај и развој шпедиције	331
Особине савремене шпедиције	332
Привредне функције шпедиције.....	332
Правно регулисање шпедиције у свету	333
Унутрашња и међународна шпедиција	334
Национални општи услови пословања шпедитера и њихова примена	335
Ограничења и искључења одговорности шпедитера	336
Осигурање шпедиције	338
Уговор о шпедицији	338
Појам и правна природа уговора о шпедицији (отпремању)	338
Уговор о шпедицији (отпремању) у нашем праву	339
Закључење уговора о шпедицији	340
Обавезе шпедитера из уговора о шпедицији	341
Шпедитерова обавеза пријема ствари	341
Шпедитерова обавеза чувања ствари.....	343
Шпедитерова обавеза избора трећих лица	343
Шпедитерова обавеза избора превозног пута и врсте транспорта....	344
Шпедитерова обавеза закључења потребних уговора	344
Шпедитерова обавеза да осигура ствари.....	344
Шпедитерова обавеза полагања рачуна.....	345
Права шпедитера из уговора о шпедицији	345

Права шпедитера на награду (провизију).....	345
Право шпедитера на накнаду трошкова	346
Шпедитерова права на средства обезбеђења уговорних захтева	347
Одговорност шпедитера из уговора о шпедицији.....	347
Посебне врсте уговора о шпедицији	348
Међушпедитер и подшпедитер	348
Фиксна (паушална) и збирна (скупна) шпедиција	349
Престанак уговора о шпедицији	350

Девети део

ТРАНСПОРТНО ОСИГУРАЊЕ 351

Право осигурања.....	353
Врсте транспортног осигурања	355
Извори права транспортног осигурања	357
Закони и подзаконски прописи	357
Услови осигурања	358
Пословни обичаји.....	359
Организације које обављају послове транспортног осигурања	359
Осигуравајуће организације у нашој земљи	359
"Лојд"	361
Клубови за узајамно осигурање	363
Осигурање за рачун неодређеног лица.....	365
Осигурање по налогу трећег одређеног лица	366
Посредници осигурања	366
Закључење уговора о транспортном осигурању.....	367
Формални и неформални уговори о транспортном осигурању ...	367
Неслагање између садржаја уговора и полисе	369
Добровољно и обавезно закључивање уговора о транспортном осигурању	369
Привремена понуда за осигурање.....	370
Квотација.....	370
Полиса транспортног осигурања.....	371
Врсте полиса	371
Садржај полисе	373
Умножавање полисе транспортног осигурања.....	375

Тумачење полисе	376
Правна природа полисе.....	377
Пренос полисе.....	379
Лист покрића и потврда о закљученом осигурању	381
Елементи уговора о транспортном осигурању	382
Осигурани предмет	382
Осигурана свота.....	383
Ризици обухваћени транспортним осигурањем	384
Штете које је осигуравач обавезан да накнади	387
Трајање покрића из осигурања	388
Просторна ограничења покрића из осигурања.....	390
Премија.....	392
Обештећујући карактер транспортног осигурања.....	393
Уговором признати интерес осигурања	395
Обавезе уговорних страна из уговора о транспортном осигурању	396
Права и обавезе осигуравача.....	396
Права и обавезе уговарача осигурања.....	397
Права и обавезе осигураника	398
Ликвидација одштетних захтева	400
Констатација штете	400
Подношење одштетног захтева.....	401
Одређивање накнаде из осигурања.....	402
Напуштај	404
Европско саобраћајно право	405
Литература	407
Преглед домаћих прописа у области саобраћаја и комуникација	409
Одабрани прописи Европске уније	413
Прилози	427
Белешка о ауторима	447